

Intézeti hírek

(1973. január 1—június 30.)

Személyi változások. 1973. január 1-vel tudományos munkatárssá nevezték ki *Bíró Ferencet* (a XVIII. századi Kutatócsoport-hoz) és *Széles Klárát* (a Kritikatörténeti Csoport-hoz); tudományos segédmunkatárssá *Agárdi Pétert* (a Modern Magyar Osztályra). Tudományos főmunkatárssá sorolták át *Rába Györgyöt* (a Modern Magyar Osztályra); tudományos munkatárssá *Gránicz Istvánt* (az Irodalomelméleti Osztályra). 1973. június 30-án nyugdíjba ment *Szerb Antalné*, a Bibliográfiai Csoport tudományos ügyintézője.

Kitüntetések, díjak. *Sötér István* akadémikusnak, Intézetünk igazgatójának 60. születésnapja alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta az Elnöki Tanács. *Bodnár György* a Munka Érdemrend ezüst fokozatát kapta. *Fekete Sándor* és *Miklós Pál* a József Attila díj II. fokozatában részesült. Akadémiai díjat kapott *Stoll Béla*. *Németh Miklós* az MTA „Kiváló dolgozója” kitüntetést nyerte el. A Magyar Rádió és Televízió nyilvános díjat kapta *Béldi Miklós*, *Bodnár György* és *Sötér István*.

Az Irodalomelméleti Osztály hírei. 1973-ban az Irodalomelméleti Osztály előadásorozatát indított, amelynek keretében élénk érdeklődéssel kísért előadások, ismertetések, beszámolók hangzottak el a modern irodalomtudomány időszerű kérdéseiről és a társtudományok irodalommal kapcsolatos problémáiról. E sorozat keretében a következő előadások hangzottak el: február 15-én *Bonyhai Gábor* összefoglalója „A jelentés problémái a logikában és a filozófiában” címmel; március 22-én *Gránicz István* beszámolója a Szovjetunióban folyó irodalomszemantikai kutatásokról; május 4-én *Várlaki Péter* ismertetése a rendszerelméleti kutatások természetéről, helyzetéről és az irodalomtudományban való hasznosításának lehetőségeiről; június 5-én *Dajka Balázs* előadása „Szemiotika és esztétika Ch. Pierce és Ch. Morris műveiben” címmel.

1973. április 18-án és 19-én az Irodalomelméleti Osztály másfél napos ülészakot rendezett „Ismétlődés, párhuzamosság, ritmus” címmel. Az ülészakon a következő előadók tartottak előadást: *Veres András*, *Gergely András*, *Szegedy-Maszáik Mihály*, *Pór Péter*, *Széles Klára*, *Beke László*, *Körner Éva*, *Fodor Géza*, *Karsay Orsolya*, *Bonyhai Gábor*, *Csuri Károly*, *Horváth Iván*, *Simoncsics Péter*, *Voigt Vilmos*, *Iványi Tamás*, *Mártonfi Ferenc*, *Förts Karola*.

Az Irodalomelméleti Osztály szerkesztésében tanulmánykötet készül a marxista irodalomelmélet 1945-ig tartó történetéről. A kötet munkálatainak keretében került sor két elkészült tanulmány vitájára: május 25-én *Szerdahelyi István* „Marx és Engels általános irodalomelméleti nézeteiről” c. írását; június 13-án *Sárközy Péter* „Az organikus irodalomkritika elmélete” c. tanulmányát vitatták meg.

Az Összehasonlító Irodalomtörténeti Osztály hírei. A Kelet-európai Csoport munkájának keretében január 19-én a „Szomszédság és közösség” c. tanulmánykötet került megvitatásra, *Vujicsics D. Szoján* bevezető referátumával; február 9-én *Bognár Tas* ösztöndíjas számolt be munkájáról; március 9-én *Fried István* tartott előadást a 19. sz.-i Kelet-európai népiességről. A június 5-én és 6-án „A modern magyar és horvát regény” címmel rendezett intézeti tanácskozást a Csoport részéről *Vujicsics D. Szoján* szervezte, aki előadással is szerepelt a tanácskozáson.

A Nyugat-európai Csoport január 24-én *Kajtár Mária* „A német illuminátusok” c. tanulmányát; május 18-án *Kovács József* „Thomas Paine” c. tanulmányát vitatta meg. A Párizs–Budapest Centrum helyi tagozata január 12-én és május 23-án tartott ülést a soron levő feladatokról; a Centrum magyar részének munkájáról *Vajda György Mihály* számolt be június 27–30 közötti párizsi tartózkodása idején.

A Reneszánsz-kutató Csoport hírei. A Reneszánsz-kutató Csoport rendszeresen megtartott havi felolvasó üléseinek keretében február 14-én *Pirnat Antal* munkatársunk tartott előadást „A kelet-európai antitritarizmus problémái” címmel. Május 3 és 5 között, Vas megye Tanácsának és az MTA I. Osztályának védnöksége alatt a csoport Kőszegen és Sárvárott rendezett ülészakot, „A nyomdászat kezdetei és a magyar irodalom” címmel. Az ülészak előadói a következők voltak: *Borsa Gedeon*, *Boita István*, *Varjas Béla*, *Tarnóc Márton*. Mind az ülészakról, mind pedig a Csoport évi munkájáról külön cikkben számolunk be.

A XVIII. századi Csoport hírei. A XVIII. századi Munkaközösség felolvasó ülésein két intézeti kutató tartott előadást: március 23-án *Hopp Lajos* „A Rákóczi-szabadságharc és a kuruc emigráció kutatásának problémái” címmel, június 1-én *Bíró Ferenc* „Bessenyei

György Összes Művei kritikai kiadása és a felvilágosodás kutatása" címmel.

*

A Klasszikus Magyar Irodalmi Osztály hírei. A Klasszikus Magyar Irodalmi Osztály rendezésében került megtartásra február 8-án a Madách Imre születésének 150. évfordulója alkalmából rendezett akadémiai emlékülés. Az ülésen a következő előadók tartottak előadást: *Keresztury Dezső, Nagy Miklós, Hubay Miklós, Németh G. Béla, Szabad György, Szegedy-Maszák Mihály, Lukácsy Sándor, Szörényi László, Vajda György Mihály, Veres András, Vujicsics D. Sztóján*. Az emlékülésen elhangzott előadások közül háromat lapunk 4. számában közöltünk.

Február 27-én és 28-án kétnapos Petőfi-konferenciát rendezett az Osztály; ennek részletes programjáról tájékoztatást adtunk lapunk ez évi 1. számának Krónika-rovatában.

A Szabolcs-Szatmár megye Tanácsával együttműködve, május 12-én és 13-án Kőlcsey-emlékülést tartott az Osztály Fehérgyarmaton és Csekén. Az előadók között az Intézetet négy kutató képviselte: *Lukácsy Sándor, Szegedy-Maszák Mihály, T. Erdélyi Ilona, Szörényi László*.

*

Külföldi tudományos fórumokkal való kapcsolatainkról. 1973 első felében a következő neves tudós vendégeink tartottak előadást Intézetünkben: január 11-én *Philippe Lacoue-Labarthe*, a strasbourgi egyetem adjunktusa, „Szemiotika és irodalomtudomány” címmel; február 14-én *Güntner Klotz* professzor a Kelet-német 18. sz.-i kutatásokról; április 17-én *Jaques Derrida*, az École Normale Supérieure professzora, „Psychoanalyse et littérature chez Freud” címmel; és április 17 és május 2 között Budapesten tartózkodó *Robert Estivals*, a bordeaux-i egyetem professzora, két előadást is tartott, „La sociologie du livre” és „Les problèmes de l'avantgarde” címmel; május 4-én *Herbert Seidler*, a bécsi egyetem professzora számolt be az osztrák komparatistikai kutatásokról; június 21-én *Umberto Eco*, a Nemzetközi Szemiotikai Társaság főtítkára tartott előadást a szemiotika aktuális kérdéseiről.

1973 első felében látogatást tett az Intézet Reneszánsz-kutató Csoportjánál *Jean Bérenger*, a rennes-i egyetem professzora; *Amadeo di Francesco* és *Jean-Michel Vaccaro*, a tours-i Reneszánsz-kutató Intézet muzikológiai professzora.

N. I. Balasov és *A. D. Mihajlov*, a moszkvai Gorkij Világirodalmi Intézet munkatársai májusban egy hetet töltöttek Magyarországon. Itt tartózkodásukat arra használták fel elsősorban, hogy Klanczay Tibor igazgatóhelyetttel megbeszéljék „A reneszánsz

elvi kérdései és periodizációja” c., közös magyar–szovjet tanulmánykötet munkálatait.

*

Munkatársaink külföldi tanulmányútjai, előadásai.

Sötér István igazgató februárban részt vett a moszkvai Gorkij Világirodalmi Intézet Petőfi-ünnepségein, és előadást tartott „Petőfi és a világirodalom” címmel.

Szabolcsi Miklós üv. igazgató Párizsban folytatott tárgyalásokat az Europe Petőfikülönszámának szerkesztéséről. Február 22-én a Magyar Intézetben, 23-án pedig a Magyar Műhely irodalmi estjén tartott előadást a magyar irodalom utolsó 10 esztendejéről.

Lukácsy Sándor március 27 és április 16 között a KKI kiküldetésében 11 előadást tartott Petőfiről Olaszországban, többek között Milánóban, Firenzében, Torinóban és Genovában.

Agárdi Péter és *Bonyhai Gábor* április 9 és 12 között részt vettek az NDK Központi Irodalomtudományi Intézete „A szocialista líra '73” elnevezésű nemzetközi konferenciáján, amelyen Agárdi Péter a mai magyar szocialista költészet néhány elméleti és kultúrpolitikai problémájáról, Bonyhai Gábor pedig Juhász Ferenc költészetének néhány vonásáról tartott előadást.

Szabolcsi Miklós üv. igazgató májusban előadást tartott Moszkvában a Kritikusok Nemzetközi Konferenciáján.

Június 5-én és 6-án Intézetünk magyar–jugoszláv tudományos tanácskozást rendezett „A modern magyar és horvát regény” címmel, amelyen magyar részről *Szabolcsi Miklós, Vujicsics D. Sztóján, Béli Miklós, Pomogáts Béla, József Farkas, Bodnár György* és *Kenyeres Zoltán* tartott előadást.

Szaunder József, akadémiai lev. tag, lapunk főszerkesztője, 1973 első felében is vendég-professzor volt a római egyetemen.

Június 13 és 20 között az NDK-ban tartózkodott *Vajda György Mihály* a Goethe Társaság nemzetközi vezetőségének, majd tagságának gyűlésén; végül a Magyar Kultúra Házában tartott előadást „Bertolt Brecht és a magyar irodalom” címmel.

1973 első felében a következő munkatársaink voltak tanulmányúton: *Varga Imre* Olaszországban, *Kajtár Mária* az NDK-ban, *József Farkas* Bécsben és Zágrábban, *Bodnár György, Béli Miklós* és *Pomogáts Béla* Újvidéken.

Április 16–20 között *Vajda György Mihály* részt vett a New York-i Egyetem által rendezett nemzetközi szimbolizmus-kollokviumon, amelyen az AILC „Európai nyelvű irodalmak összehasonlító története” c. vállalkozás szimbolizmus-kötetének munkálatait tárgyalták meg.

A kiadásért felel az Akadémiai Kiadó igazgatója

Műszaki szerkesztő: Sós Attila

A kézirat nyomdába érkezett: VII. 10. Terjedelem: 12,6 (A/5 fv)

75226 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

Крónика

B. Nagy László (1927—1973) (<i>K.F.</i>)	636
Galamb Sándor (1886—1972) (<i>Martinkó András</i>)	636
O. (Otrokocsi) Nagy Gábor (1915—1973) (<i>Martinkó András</i>)	637
Kolta Ferenc (1915—1973) (<i>Péczely László</i>)	637
A Reneszánsz-kutató Csoport 1972. évi munkája (<i>K.T.</i>)	
638 — Verseghy Emléknepok Szolnokon (<i>Szurmay Ernő</i>)	640
— Vita a Rákóczi-szabadságharc és emigráció kutatásáról (<i>Esze Judit</i>)	640
— A nyomdászat kezdetei és a magyar irodalom (<i>K.T.</i>)	642
— Intézeti hírek (1973. január 1 — június 30.)	643

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Варга, И.</i> : Одно из видоизменений венгерской поэзии барокко	501
<i>Барта, Я.</i> : Роль жизни и творчества Петёфи в формировании взглядов Яноша Араня на литературу	514
<i>Кшиш Пинтер, И.</i> : Милан фюшт: История моей жены	529

Краткие сообщения

<i>Ритоок, Ж. (-нэ)</i> : Ов одном авторе песен XVI-ого века — об Амбруше Гёрчёни	546
<i>Тарноц, М.</i> : Из истории риторической прозы позднего Возрождения	548
<i>Задор, А.</i> : Место и роль искусства в конце XVIII-ого начала XIX-ого веков	558
<i>Шароши, Б.</i> : Возникновение вербунка	563
<i>Бечи, Т.</i> : Драматургическая модель «Чонгора и Тюнбе»	566
<i>Э. Надь, Ш.</i> : Легенда о святой Маргарете как источник романа Гезы Гардони	575
<i>Лшонци, М.</i> : «Истоки» Народной песни Яноша Араня	580
<i>Шюте-Надь, Л.</i> : К написанию одного стихотворения Эндре Ади	581
<i>Сабо, З.</i> : Импрессионизм Дещё Малоньяи	583

Документация

<i>Лендбел, И.</i> : К вопросу об отношении Петера Бода к Просвещению	588
<i>Мерени, О.</i> : Неизвестные до сих пор письма Миклоша Вешелени младшего, написанные им в юности	592
<i>Баумгартен, Ш.</i> : Письмо Иштвана Сечени Лазару Месарошу	594
<i>Беке, А.</i> : Неизданные письма Пала Дьюлаи, написанные им на склоне лет	595
<i>Надь, Д.</i> : Два письма о романе Жигмонда Морица «Горячие поля»	610

Обзор

<i>Фекете Шандор</i> : Истоки романтизма Петёфи (<i>Барта, Я.</i>)	613
<i>Надь Миклош</i> : Жигмонд Кемень (<i>Ковач, К.</i>)	617
<i>Paul Bödy</i> : Joseph Eötvös and the Modernization of Hungary, 1840—1870. (<i>Анталл, Я.</i>)	620
<i>Мор Йокаи</i> : Полное собрание произведений (Рассказы I.) (<i>Фенё, И.</i>)	623
<i>Лакатош Ева</i> : Венгерские литературные журналы А—С, С—Е (<i>Варга, К.</i>)	626

Хроника

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben, és a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL (KHI 1900 Budapest V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI. 215—96162 pénzforgalmi jelzőszámlára. Előfizetési díj: 66,- Ft. Egyes példányok beszerezhetőek a 1055 Budapest V., Bajcsy-Zsilinszky út 76. sz. alatti hírlapboltban.

Előfizethető és példányonként megvásárolható:

az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, 1363 Budapest V., Alkotmány utca 21. Telefon: 111—010. Pénzforgalmi jelzőszám: 215—11488, és

az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLT-ban, 1368 Budapest V., Váci utca 22. Telefon: 185—612.

SOMMAIRE

<i>Varga, I.</i> : Une modèle de la poésie baroque hongroise	501
<i>Barta, J.</i> : L'influence de Petőfi sur la conception littéraire de János Arany	514
<i>Kis Pintér, I.</i> : Milán Füst: L'Histoire de ma femme	529

Bulletin

<i>Rítőók, Mee Zs.</i> : Ambrus Görcsöni, auteur de chansons hongrois de XVI ^e siècle	546
<i>Tarnóc, M.</i> : De l'histoire de la prose rhétorique de la Renaissance tardive	548
<i>Zádor, A.</i> : La place et le rôle de l'art au tournant des XVIII ^e et XIX ^e siècles	558
<i>Sárosi, B.</i> : Au berceau du «verbunkos» (danse de recrutement hongroise)	563
<i>Bécsy, T.</i> : Le modèle dramaturgique de Csongor et Tünde de Vörösmarty	566
<i>E. Nagy, S.</i> : La légende de Marguerite — source du roman de Gárdonyi	575
<i>Losonci, M.</i> : Les «sources» de <i>Népdal</i> (Chanson populaire) de János Arany	580
<i>Sütő-Nagy, L.</i> : De la naissance d'une poésie d'Ady	581
<i>Szabó, Z.</i> : L'impressionisme de Dezső Malonyai	583

Documents

<i>Lengyel, I.</i> : Au problème de la relation de Péter Bod avec les idées des Lumières	588
<i>Merényi, O.</i> : Lettres de jeunesse inconnues de Miklós Wesselényi cadet	592
<i>Baumgarten, S.</i> : Une lettre d'István Széchenyi à Lázár Mészáros	594
<i>Beke, A.</i> : Lettres de vieillesse inédites de Pál Gyulai	595
<i>Nagy, D.</i> : Deux lettres sur le roman de Zsigmond Móricz, intitulé «Forró mezők» (Champs ardents)	610

Revue

Sándor Fekete: Petőfi romantikájának forrásai. (Les sources du romantisme de Petőfi) (<i>Barta, J.</i>)	613
Miklós Nagy: Zsigmond Kemény (<i>Kovács, K.</i>)	617
Paul Bödy: Joseph Eötvös and the Modernization of Hungary, 1840—1870. (<i>Antall, J.</i>)	620
Mór Jókai: Oeuvres complètes. (Nouvelles, tome I.) (<i>Fenyő, I.</i>)	623
Éva Lakatos: Magyar irodalmi folyóiratok. (Revue littéraires hongroises) A—C, C—E. (<i>Vargha, K.</i>)	626

Chronique

